
ПРОБЛЕМИ ІНСТИТУТУ ВИКРИВАЧІВ

Валерій ВИЧАВКА

Владислав ГМИРЯ

Юлія ШИРОКА

Корупція є різногалузеву проблемою сучасного суспільства, яка охопила всі сфери життєдіяльності громадян. Хоча в нас створена відносно нова структура, специфіка діяльності якої спрямована на вирішення цієї проблеми, але все ж таки вона залишається не вирішеною.

Кожен добросовісний громадянин нашої країни може допомогти вилікувати цю так звану “хворобу” під назвою корупція. Та держава повинна забезпечити громадянам впевненість, що після виконання свого громадянського обов’язку особа не зазнає знущань та в неї не буде проблем в її оточенні. На нашу думку, якщо зменшити ризики для цих людей, а саме з огляду на специфіку діяльності викривачів, вони можуть нести відповідальність за кримінальні правопорушення, які характеризуються діяннями у вигляді розкриття інформації. В особливій частині Кримінального кодексу міститься певна кількість складів злочину, які передбачають кримінальну відповідальність за розкриття інформації, а саме: порушення недоторканності приватного життя (стаття 182), розголошення таємниці фінансового моніторингу (частина 2 статті 209-1), незаконне збирання з метою використання відомостей, що становлять комерційну банківську таємницю (стаття 231), розголошення комерційної банківської таємниці (стаття 232), розголошення інсайдерської інформації (стаття 232-1 частина 1), розголошення державної таємниці (стаття 328), розголошення відомостей заходів безпеки щодо особи, взятої під захист (стаття 381), даних оперативно розшукової діяльності досудового розслідування (стаття 387) і відомостей військового характеру, що становлять

державну таємницю (стаття 422) [1]. З цього переліку лише у статтях 182 і 231 містяться примітки, у яких передбачено, що публічне, у тому числі через засоби масової інформації, журналістів, громадські об'єднання, професійні спілки, повідомлення особі інформації про вчинення кримінального або іншого правопорушення, здійснення з дотриманням вимог закону, не є діями, передбаченими цією статтею, і не тягне за собою кримінальну відповідальність. В інших статтях переліку прямих норм щодо звільнення викривача від кримінальної відповідальності детально не прописані.

Заслуговує на увагу правове врегулювання системи заохочень для осіб, які вчасно повідомили правоохоронні органи про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень. Так, відповідно до чинного законодавства право на винагороду має викривач, який повідомив про корупційний злочин, грошовий розмір предмета якого або завдані державі збитки від якого у п'ять тисяч і більше разів перевищують розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на час вчинення злочину [2]. Станом на сьогодні ця сума становить понад 11 895 000 гривень. Проте, що робити, якщо сума грошового розміру корупційного правопорушення буде меншою від вказаної? Особа не отримає винагороду за викриття корупційної складової і вона не буде зацікавлена у подальшому викритті осіб, які займаються одержанням неправомірної вигоди. Звісно, ці питання є дещо дискусійними і потребують подальшого вивчення.

Підсумовуючи все вищесказане, слід зазначити, що законодавчі органи влади повинні максимально забезпечити викривачів корупції, оскільки їхня діяльність пов'язана з дуже великими ризиками для себе і своєї сім'ї. Для того щоб особи, які свідомо встали на шлях боротьби з корупцією, могли відчувати гідну підтримку з боку держави, отримувати належне фінансове забезпечення та правовий статус і не були залише-

ні наодинці з небезпечними людьми, які можуть заподіяти їм шкоду, через їх діяльність на благо України.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2341-14> (дата звернення: 09.09.2021).

2. Про запобігання корупції: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 09.09.2021).